

8. RECHT OP STUDIE- EN SCHOOLTOELAGE

8.1. INLEIDING

Naar school gaan kost geld. Studeren ook. De jaarlijkse schooltoelage is een financiële steun voor kinderen die les volgen in een school van de Vlaamse gemeenschap. Deze toelage is heel belangrijk voor aankoop van boeken, laptop en schoolkosten. De bedragen (situatie 2015-16) zijn verschillend voor kleuters, scholieren en studenten⁶⁸:

- voor kleuters is er een vast bedrag van 93,21 euro;
- voor leerlingen uit het lager en secundair varieert de toelage tussen 104,86 en 1152,99 euro;
- voor een student in het hoger onderwijs varieert de toelage tussen 256,33 en 3966,88 euro.

Er zijn drie voorwaarden om de studietoelage te verkrijgen:

1. Nationaliteitsvoorwaarde: de toelage is er voor kinderen die Belg zijn, maar ook voor kinderen van vluchtelingen en subsidiair beschermden. Kinderen van personen met andere verblijfstatuten moeten minstens 12 maanden onafgebroken wettig verblijf in België hebben.
2. Pedagogische voorwaarde: de toelage is er voor kinderen die les volgen in een erkende school die gefinancierd is door de Vlaamse Gemeenschap.
3. Inkomensvoorwaarde: de berekening van de studietoelage gebeurt op basis van de fiscale inkomsten van het 2de jaar voor de aanvraag. Voor vluchtelingen past de Dienst Studietoelagen sinds 2014 een uitzonderingsmaatregel toe om het gezinsinkomen te controleren, maar dat blijkt toch nog problemen te leveren .

8.2. PROBLEMEN

Wetgeving houdt niet altijd rekening met de specifieke situatie van vluchtelingen. Verschillende vrijwilligersgroepen hebben dergelijke situaties al aangekaart bij de overheid, soms met succes.

- In het eerste Decreet van de Vlaamse regering over de Studiefinanciering, 8-06-2007, werd van vreemdelingen vereist dat ze attesten gezinsinkomsten van het 2de jaar voor de aanvraag (van de studietoelage) aan de buitenlandse belastingdienst vragen.

De vrijwilligersgroep SIAL (Lubbeek) **schreef in 2013 naar de Vlaamse Ombudsdienst**: *“erkende vluchtelingen kunnen niet aan de regel van het Decreet voldoen. Zij mogen immers geen contacten opnemen met de overheid van hun land van herkomst, ook niet met de ambassade ervan in België.”* Het lijkt er sterk op dat de interventie van SIAL effect had.

68 Zie onderwijs.vlaanderen.be/nl/schooltoelagen-en-studietoelagen

- Het Decreet van de Vlaamse regering over de Studiefinanciering werd aangepast per 14/04/2014. Het voerde een **uitzonderingsmaatregel voor vluchtelingen** in. Sindsdien moeten deze de gezinsinkomsten van het eerste (volledige) kalenderjaar na de aanvraag voorleggen.

De administratie argumenteert dat dit een vooruitgang voor de vluchtelingen is: zij behouden het recht op studietoelage op gelijke voet van Belgen, alleen komt de uitbetaling ervan later.

Concreet voorbeeld: een vluchteling werd erkend en krijgt wettig verblijfsrecht in 2012. Het gezin wordt in 2014 herenigd en vraagt een schooltoelage voor het schooljaar 2014-2015.

De Dienst studietoelagen stuurt een mail dat er bijkomende inlichtingen moeten geleverd worden: namelijk de berekening van het gezinsinkomen 2015 door het FOD Financiën of alle attesten van het vermoedelijk gezinsinkomen 2015.

Gevolg is dat de studietoelage pas in 2016 of zelfs pas in 2017 uitbetaald wordt. Ondertussen moeten de ouders zelf - zonder toelage - alle schoolkosten betalen voor de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016. Eventueel ook nog voor de aanvang van 2016-2017.

- **De vrijwilligersgroep AZIZ (Zemst)** vroeg in 2014 aan de Ombudsdienst en de Afdeling Studietoelagen om de uitzonderingsmaatregel te evalueren vanuit het armoedeprobleem. Het antwoord was dat de pas ingevoerde herwerking van het Decreet een nieuwe aanpassing onhaalbaar maakte. AZIZ legde de problematiek dan als **onderzoeksproject** voor aan studenten van het 3de jaar Sociaaljuridische dienstverlening van de Karel de Grote Hogeschool Antwerpen, 2015-16. De studenten onderzochten de wetgeving en stelden precieze vragen aan de Afdeling studietoelagen en aan diverse diensten, Studentenvoorzieningen (STUVO'S) en OCMW'S. Zij legden volgende besluiten voor:
 - dat de wetgeving en de uitzonderingsprocedure voor studietoelagen voor vluchtelingen en gezinsherenigers moeilijk te begrijpen zijn;
 - dat er veel communicatieproblemen met de doelgroep zijn, er veel doorverwezen wordt en tegenstrijdigheden opduiken;
 - dat de uitzonderingsmaatregel voor vluchtelingen “indirect discrimineert”, o.a. omdat gezinnen met manifest lage inkomsten bovenmate lang op uitbetaling moeten wachten;
 - dat er ook een manifeste incongruentie is wanneer het Ministerie wijst op de mogelijkheid om ‘voorschotten’ te vragen aan scholen en OCMW's. Ook hier speelt weer de autonomie van OCMW's: niet alle OCMW's en ook niet alle scholen geven voorschotten. Op het niveau van Hoger Onderwijs geven de STUVO's wel voorschotten, maar de manier waarop is voor OCMW's een aanleiding om het leefloon te verminderen.

AZIZ stuurde het onderzoeksrapport van de studenten naar het hoofd van de Dienst Studietoelagen en naar de Vlaamse Ombudsdienst. Omwille van de aspecten van

indirecte discriminatie en kinderen in armoede werd het rapport ook naar het Kinderrechtencommissariaat, UNIA en MYRIA gestuurd.

8.3. TIPS

- Degene die de aanvraag doet, **kan aangeven** of hij de communicatie van de Dienst Studietoelage **per mail of per post** wil ontvangen. De correspondentie lijkt misschien efficiënter en sneller per mail, maar in de praktijk blijkt dat het voor sommige vluchtelingen beter per brief gebeurt. Niet iedereen is immers gewend om zijn mailverkeer consequent op te volgen of het belang van genoemde data in te schatten. Als de aanvrager niet tijdig antwoordt, wordt het dossier gesloten. Overleg met de vluchteling wat hij of zij het beste vindt en maak de consequenties duidelijk.

De **formulieren en informatie over school- en studietoelagen** zijn te vinden op de website van de Vlaamse Overheid⁶⁹.

Telefonisch kan je terecht bij de Dienst Studietoelagen op het **gratis telefoon nummer 1700**.

- Op het **secretariaat van de scholen** mag je ook beroep doen, terwijl er mensen bij een **CAW of OCMW** bereid zijn je als vrijwilliger verder te helpen als je er samen met de vluchteling niet uit komt. Soms kun je hun bemiddeling vragen om eventuele schoolkosten te spreiden.

69 Zie onderwijs.vlaanderen.be/nl/schooltoelagen-en-studietoelagen